

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Г. № 12/20 R. 1/1/8
Дата 11.07.2014г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Рег. № 812100-0559, екз. № 2
10.07.2014 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ

от Министерство на вътрешните работи
гр. София, ул. „Шести септември” № 29,
представявано от Цветлин Йовчев –
министър на вътрешните работи

по конст. дело № 8/2014 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Конституционно дело № 8/2014 г. за установяване на противоконституционност на чл. 250а - чл. 250е, чл. 251 и чл. 251а от Закона за електронните съобщения (ЗЕС) (обн. ДВ., бр. 41 от 2007 г., последно изм. и доп. ДВ, бр. 11 от 2014 г.), е образувано по искане на Омбудсмана на Република България, в което се излагат съображения относно противоречието на чл. 250а - чл. 250е, чл. 251 и чл. 251а от ЗЕС с чл. 5, ал. 4, чл. 32, ал. 1 и чл. 34 от Конституцията на Република България (КРБ).

На първо място, считам че искането на Омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 250а - чл. 250е, чл. 251 и чл. 251а от ЗЕС, поради противоречието им с чл. 5, ал. 4 от КРБ следва да бъде отхвърлено като недопустимо, тъй като съгласно разпоредбата на чл. 150, ал. 3 от Конституцията, „Омбудсманът може да сезира Конституционния съд с искане за установяване на противоконституционност на закон, с който се

нарушават права и свободи на гражданите.”. В посочената от Конституцията хипотеза на противоконституционност е налице закон, чиито разпоредби противоречат на разпоредбите на Конституцията и с които се нарушават права и свободи на гражданите. Докато в хипотезата на чл. 5, ал. 4 от Конституцията е необходимо да има международен договор, ратифициран по конституционен ред, обнародван и влязъл в сила за Република България и норми от вътрешното законодателство, които му противоречат. С тази норма на Конституцията се урежда примата на правото на Европейския съюз над националното конституционно право в случай на колизия. В конкретния казус от искането на Омбудсмана обаче не става въпрос за това, предвид което би следвало искането в тази му част да бъде отхвърлено като недопустимо.

Считам, че искането на вносителя в останалата част е неоснователно по следните съображения:

Посочените в искането на Омбудсмана на Република България чл. 250а - чл. 250е, чл. 251 и чл. 251а от ЗЕС въвеждат разпоредбите на Директива 2006/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за запазване на данни, създадени или обработени, във връзка с предоставянето на обществено достъпни електронни съобщителни услуги или на обществени съобщителни мрежи и за изменение на Директива 2002/58/ЕО (ОВ, L 105, стр. 54) , наричана по-надолу „Директива 2006/24/ЕО“.

Директива 2006/24/ЕО за запазването на данни е транспонирана в 25 държави-членки, като възможността за събиране на данни за трафик от електронни комуникации (мобилни телефони и комуникация в интернет) е предвидена още в основната Директива 2002/58/ЕО, като Директива 2006/24/ЕО въвежда за първи път използването им за целите на борбата с престъпността. Директива 2002/58/ЕО в чл. 6 предвижда съхраняването на данни на потребителите от доставчика на публични комуникационни мрежи или публично достъпни електронни комуникационни услуги, както и възможностите за унищожаването на запазените данни, след като изтече необходимостта от запазването им. Директива 2002/58/ЕО е въведена в Закона за електронните съобщения, като в чл. 227, чл. 245, чл. 247 и чл. 250 са въведени разпоредбите за данните за трафик, събирани за целите на таксуването на абонатите. Решението на Съда на ЕС от 8 април 2014 не засяга прилагането на Директива 2002/58/ЕО и разпоредбите ѝ остават в сила.

Посоченото решение на Съда на Европейския съюз обезсилва единствено Директива 2006/24/ЕО, но не и националното законодателство на държавите-членки. В оставащата в сила Директива 2002/58/ЕО, в чл. 15, е създадена възможност за държавите-членки да предприемат мерки необходими за защита на обществената сигурност, отбраната и сигурността на държавата и прилагане в изпълнение на наказателното право.

Предвид горното не би следвало разпоредбите на ЗЕС, въвеждащи Директива 2006/24/ЕО, да бъдат отменени на основание обявяването за невалидна на директивата.

От казаното дотук, следва че Конституционния съд на Република България трябва да изследва единствено съответствието на оспорваните разпоредби с Конституцията на Република България, и по-конкретно с чл. 32, ал. 1 и чл. 34.

Конституцията на Република България закрепва като част от основните права на гражданите правото на неприкосновеност на личния живот и свобода и тайна на кореспонденцията и на другите съобщения. Нарушения на тези права могат да се извършват само в случаи, изрично предвидени от закон. Също така изключение от правилото за свобода и тайна на кореспонденцията се допускат само с разрешение на съдебната власт, когато това се налага за разкриване или предотвратяване на тежки престъпления.

Безспорно е, че разпоредбите на ЗЕС са изключенията, които предвижда КРБ и следователно остава единствено въпроса за тяхната пропорционалност, въпрос, обсъден и от Съда на Европейския съюз в решението си относно Директива 2006/24/ЕО.

Нарушаването на основни права следва да бъде в съответствие с изискванията за необходимост и съразмерност. Нарушаването на основните права следва да е придружено с достатъчни гаранции, позволяващи ефикасна защита на личните данни на гражданите срещу рискове от злоупотреби, както и срещу всякакъв незаконен достъп или използване.

На следващо място разпоредбите, които въвеждат нарушаване на основни права като изключение трябва да са годни за постигане на легитимните цели и да не надхвърлят необходимото за това.

Считам, че оспорваните разпоредби на ЗЕС изцяло отговарят на изискванията за пропорционалност и съразмерност, описани по-горе.

На първо място, в ЗЕС се залага един сравнително кратък срок за запазване на данните, а именно 12 месеца, след изтичането на който данните следва да бъдат унищожени. Това е един разумен срок, който позволява ефективност на използването на законово наложеното ограничение на правата на гражданите.

На следващо място е спазено изискването на чл. 34, ал. 2 от КРБ за съдебно разрешение при ограничаване на свободата и тайната на кореспонденцията, въпреки, че при използването на разпоредбите на ЗЕС няма нарушаване на тайната на кореспонденцията, но би могло да се говори за нарушаване на свободата.

Не на последно място имаме спазване и на конституционните разпоредби, в кои случаи може да се нарушават права на гражданите относно свободата и тайната на кореспонденцията, а именно за разкриване и предотвратяване на тежки престъпления. Да, тук може да се отбележи, че в ЗЕС са заложени и други

две хипотези, при които може да се използват запазените от предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги, данни, а именно – разкриване и разследване на престъпления по чл. 319а - 319е от Наказателния кодекс и за издирване на лица. Посочените престъпления по чл. 319а - 319е от НК не са тежки по смисъла на НК, но специфичният им начин на извършване налага използването на тази възможност на ЗЕС. Считам, че няма нарушаване на правата на гражданите в тези две хипотези на използване на съхранените данни, на първо място защото освен правата, залегнали в КРБ, страната ни е длъжна да защитава и правата, залегнали в международните актове и по-конкретно чл. 6 от Хартата на основните права на Европейския съюз, а именно правото на сигурност. На следващо място, разпоредбите на директива Директива 2002/58/ЕО дава възможност за държавите-членки да предприемат мерки, необходими за защита на обществената сигурност, отбраната и сигурността на държавата и прилагане в изпълнение на наказателното право. Именно поради това, разпоредбите на ЗЕС не нарушават правата на гражданите, а напротив – те са призвани да пазят една висша ценност – обществената сигурност.

В изпълнение на КРБ и на международните актове в ЗЕС е въведена система от държавни органи, упражняващи контрол върху всички страни, участващи в процеса по съхранение и ползване на трафични данни, а именно – Комисията за регулиране на съобщенията, Комисията за защита на личните данни и нарочна комисия на Народното събрание. Това представлява достатъчна гаранция за защита правата на гражданите.

Ето защо, считам че не е налице противоконституционност на чл. 250а - чл. 250е, чл. 251 и чл. 251а от ЗЕС.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид изложеното считам, че разпоредбите на чл. 250а - чл. 250е, чл. 251 и чл. 251а от ЗЕС не противоречат на чл. 5, ал. 4, чл. 32, ал. 1 и чл. 34 от Конституцията на Република България.

МИНИСТЪР:

ЦВЕТЛИН ЙОВЧЕВ

